

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ

P8_TA(2017)0385

Системите на местата за лишаване от свобода и условията в тях

Резолюция на Европейския парламент от 5 октомври 2017 г. относно системите на местата за лишаване от свобода и условията в тях (2015/2062(INI))

Европейският парламент,

- като взе предвид членове 2, 6 и 7 от Договора за Европейския съюз и Хартата на основните права на Европейския съюз, и по-конкретно членове 4, 19, 47, 48 и 49 от нея,
- като взе предвид член 3, член 8 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ), протоколите към ЕКПЧ и съдебната практика на Европейския съд по правата на човека от 1987 г. за предотвратяване на изтезанията и нечовешкото или унижително третиране или наказание, и докладите на Европейския комитет за предотвратяване на изтезанията,
- като взе предвид Всеобщата декларация за правата на човека (членове 3 и 5), Международния пакт за граждански и политически права (член 7) и Конвенцията срещу изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание,
- като взе предвид Конвенцията на ООН за правата на детето, приета в Ню Йорк на 20 ноември 1989 г.,
- като взе предвид следните общи коментари на Комитета по правата на детето на ООН: № 10 (2007 г.) относно правата на децата при правосъдие спрямо ненавършили пълнолетие лица, № 13 (2011 г.) относно правото на детето на свобода от всички форми на насилие и № 17 (2013 г.) относно правото на детето на отдих и почивка, на участие в игри и дейности за отмора и на участие в културния живот и изкуствата (член 31),
- като взе предвид минималните правила на Организацията на обединените нации за отношението към лицата, лишени от свобода, както и приетите от Общото събрание на ООН декларации и принципи; като взе предвид Минималните стандартни правила на ООН относно правораздаването при непълнолетни лица (правила от Пекин), приети от Общото събрание; като взе предвид Насоките на Комитета на министрите на Съвета на Европа за правосъдие, съобразено с

интересите на детето; като взе предвид препоръките на Комитета на министрите на Съвета на Европа, по-конкретно Препоръка CM/Rec № 2006-2 относно европейските правила за затворите, Препоръка CM/Rec № 2006-13 относно условията на предварителното задържане и гаранции за предотвратяване на злоупотреби, Препоръка CM/Rec № 2008-11 относно европейските разпоредби за непълнолетни закононарушители, подлежащи на санкции, или мерки, Препоръка CM/Rec № 2010-1 относно правилата на Съвета на Европа за пробацията, Препоръка CM/Rec № 2017-3 относно европейските правила за санкциите и мерките, прилагани в общността; като взе предвид препоръките, приети от Парламентарната асамблея на Съвета на Европа,

- като взе предвид своите резолюции от 18 януари 1996 г. относно лошите условия в затворите в Европейския съюз¹, от 17 декември 1998 г. относно условията в затворите в Европейския съюз: адаптиране и алтернативни наказания², от 25 ноември 2009 г. относно многогодишната програма 2010—2014 г. относно пространството на свобода, сигурност и правосъдие (Стокхолмска програма)³ и от 15 декември 2011 г. относно условията на задържане в Съюза⁴,
- като взе предвид Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 г. относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки⁵,
- като взе предвид Рамково решение на Съвета 2008/909/ПВР от 27 ноември 2008 г. относно прилагането на принципа за взаимно признаване на съдебни решения по наказателни дела, с които се налагат наказания лишаване от свобода или мерки, изискващи лишаване от свобода, за целите на тяхното изпълнение в Европейския съюз⁶ (“прехвърляне на затворници”),
- като взе предвид Рамково решение 2008/947/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 г. за прилагане на принципа на взаимното признаване към съдебни решения и решения за пробация с оглед на надзора върху пробационните мерки и алтернативните санкции⁷ (“пробация и алтернативни санкции”),
- като взе предвид Рамково решение 2009/829/ПВР на Съвета от 23 октомври 2009 г. за прилагане между държавите — членки на Европейския съюз на принципа за взаимно признаване към актове за налагане на мерки за процесуална принуда като алтернатива на предварителното задържане⁸ (“европейска заповед за наблюдение”),

¹ ОВ С 32, 5.2.1996 г., стр. 102.

² ОВ С 98, 9.4.1999 г., стр. 299.

³ ОВ С 285 Е, 21.10.2010 г., стр. 12.

⁴ ОВ С 168 Е, 14.6.2013 г., стр. 82.

⁵ ОВ L 190, 18.7.2002 г., стр. 1.

⁶ ОВ L 327, 5.12.2008 г., стр. 27.

⁷ ОВ L 337, 16.12.2008 г., стр. 102.

⁸ ОВ L 294, 11.11.2009 г., стр. 20.

- като взе предвид Директива (ЕС) 2016/800 на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2016 година относно процесуалните гаранции за децата, които са заподозрени или обвиняеми в рамките на наказателното производство¹,
- като взе предвид доклада на Агенцията на Европейския съюз за основните права относно задържането в наказателния процес и неговите алтернативи: основните права при трансферите между държавите членки,
- като взе предвид Зелената книга на Комисията от 14 юни 2011 г., озаглавена „Укрепване на взаимното доверие в европейското съдебно пространство — Зелена книга относно прилагането на законодателството на ЕС по наказателноправни въпроси в областта на задържането“ (COM(2011)0327),
- като взе предвид решението на Съда на Европейския съюз по съединени дела С–404/15 и С–659/15 PPU, Pál Aranyosi и Robert Căldăraru,
- като взе предвид своята резолюция от 25 ноември 2015 г. относно предотвратяването на радикализацията и вербуването на граждани на Съюза от страна на терористични организации² и Ръководството на Службата на ООН по наркотиците и престъпността (СНПООН) относно управлението на лишени от свобода агресивни екстремисти и предотвратяването на водещата до насилие радикализация в местата за лишаване от свобода³,
- като взе предвид Писмена декларация № 0006/2011 от 14 февруари 2011 г. относно нарушаването на основните права на задържаните в Европейския съюз,
- като взе предвид конвенциите, препоръките и резолюциите на Съвета на Европа относно въпросите, свързани с местата за лишаване от свобода,
- като взе предвид бялата книга на Съвета на Европа за пренаселеността в затворите от 28 септември 2016 г.,
- като взе предвид Препоръка CM/Rec (2012)12 на Комитета на министрите на Съвета на Европа до държавите членки относно лишени от свобода чужденци, приета от Комитета на министрите на 10 октомври 2012 г.,
- като взе предвид Препоръка CM/Rec (2012)5 на Комитета на министрите на Съвета на Европа до държавите членки относно разпоредби за непълнолетни закононарушители, подлежащи на санкции, или мерки, приета от Комитета на министрите на 12 април 2012 г.,
- като взе предвид Ръководството на Съвета на Европа за затворническите и пробационните служби относно радикализацията и агресивния екстремизъм,
- като взе предвид проучванията на Европейския център за мониторинг на затворите: „От националните практики до европейските насоки: интересни инициативи в областта на управлението на затворите“ (2013 г.) и „Национални органи за мониторинг на условията в затворите и европейски стандарти“ (2015 г.),

¹ ОВ L 132, 21.5.2016 г., стр. 1.

² Приети текстове, P8_TA(2015)0410.

³ www.unodc.org/documents/brussels/News/2016.10_Handbook_on_VEPs.pdf

- като взе предвид член 52 от своя Правилник за дейността,
- като взе предвид доклада на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи и становището на комисията по правата на жените и равенството между половете (А8-0251/2017),
- А. като има предвид, че през 2014 г. над половин милион души бяха настанени в места за лишаване от свобода в рамките на Европейския съюз, като посочената цифра включва осъдените, изтърпяващи окончателна присъда, както и лицата, обвинени в извършване на престъпление, на които е наложена мярка за неотклонение задържане под стража;
- Б. като има предвид, че условията на задържане и управление на затворите са от компетентността на държавите членки, но че на ЕС се пада важна роля по отношение на гарантирането на основните права на лишените от свобода и за създаването на европейско пространство на свобода, сигурност и справедливост; като има предвид, че ЕС е длъжен да насърчава обмена на добри практики между държавите членки, които са изправени пред общи проблеми, създаващи истински проблеми със сигурността на територията в Европа;
- В. като има предвид, че положението в затворите и условията на задържане, които понякога са недостойни и нехуманни, в някои държави членки будят изключителна тревога, както сочат доклади като този на Европейския комитет за предотвратяване на изтезанията на Съвета на Европа;
- Г. като има предвид, че пренаселеността на затворите представлява често срещан проблем в Съюза, както е признато от повече от една трета от държавите членки и доказано чрез доклади, като последното издание на годишния наказателната статистика на Съвета на Европа (SPACE), публикувани на 14 март 2017 г.; и като има предвид, че Съдът по правата на човека счита пренаселеността за нарушение на член 3 от ЕКПЧ;
- Д. като има предвид, че пренаселеността пречи на екстрадирането или трансфера на осъдени лица поради опасения за лошите условия в местата за лишаване от свобода в приемащата държава; като има предвид, че положението в някои държави членки непрекъснато се влошава до степен, при която в определени затвори ситуацията е непоносима;
- Е. като има предвид, че пренаселеността на затворите сериозно влошава качеството на условията на задържане, може да допринесе за радикализиране, оказва отрицателно въздействие върху здравето и благосъстоянието на затворниците, представлява пречка за социална рехабилитация и допринася за създаването на несикурна, сложна и нездравословна работна среда за служителите в затворите;
- Ж. като има предвид, че в своето решение от 6 октомври 2005 г. по делото *Hirst v. United Kingdom* Европейският съд по правата на човека потвърди, че повсеместното и автоматично отнемане на изборното право на лишените от свобода лица не е съвместимо с принципите на демокрацията; като има предвид, че в Полша през 2011 г., 58,7% от лишените от свобода лица с право на глас са гласували на парламентарните избори;

- З. като има предвид, че не е налице зависимост между строгостта на наказанията и по-ниските нива на престъпността;
- И. като има предвид, че задържането е изключително неподходящо за някои уязвими лица, като малолетните и непълнолетните лица, възрастните хора, бременните жени и лицата, страдащи от тежки умствени или физически заболявания или увреждания; като има предвид, че по отношение на тези лица е необходимо да се прилага специален подход;
- Й. като има предвид, че член 37 от Конвенцията на ООН за правата на детето предвижда, че лишаването от свобода на децата следва “да се използва само като крайна мярка и за най-краткия възможен срок”, както и че детето, “лишено от свобода, трябва да бъде отделено от възрастните освен ако се прецени, че висшите интереси на детето изискват да не се прави това”;
- К. като има предвид, че според данни на Евростат над 20 % от общия брой на затворническото население през 2014 г. са предварително задържани лица;
- Л. като има предвид, че предварителното задържане следва да се използва единствено като крайна мярка; като има предвид, че децата не следва никога да бъдат държани в места, където могат да бъдат изложени на отрицателни влияния; като има предвид, че следва винаги да се вземат под внимание потребностите, присъщи на етапа на развитие на детето;
- М. като има предвид, че лишаването от свобода, включително предварителното задържане, следва да се използва само в законно обосновани случаи и че прилагането на алтернативни на лишаването от свобода санкции като домашен арест или други мерки, трябва да се предпочитат по отношение на лицата, лишени от свобода, които не представляват опасност за обществото, като по този начин им се гарантира оставането им в отворена или семейна среда, по-добър достъп до социални услуги, до здравеопазване и реинтеграция;
- Н. като има предвид, че по принцип непълнолетните правонарушители следва да имат право на алтернативни на задържането мерки независимо от извършеното от тях престъпление;
- О. като има предвид, че по данни на Съвета на Европа за 2015 г., не по-малко от 10,8 % от задържаните в европейските затвори са чужденци, като през 2014 г. този процент е достигнал 13,7%, и че на тях по-често се налага мярка за неотклонение задържане под стража поради предполагаема повишена опасност да се укрият;
- П. като има предвид, че служителите в местата за лишаване от свобода осъществяват основна функция от името на общността и следва да се ползват с условия на труд, подходящи за квалификациите им, като се отчита тежкият характер на тяхната работа; като има предвид, че с оглед на трудния и деликатен характер на тяхната дейност, мерки като по-добро начално и продължаващо обучение на персонала на затворите, увеличаване на предназначения за тях финансиране, споделяне на най-добри практики, достойни и безопасни условия на труд и увеличаване на персонала са от съществено значение за гарантирането на подходящи условия на задържане в затворите; като има предвид, че продължаващото обучение ще допринесе за подкрепата на персонала на затворите при преодоляване на нови и

нововъзникващи предизвикателства като например радикализацията в затворите;

- Р. като има предвид, че мотивираните, отдадените и уважаваните служители на затворите са предварително условие за хуманни условия на задържане и следователно за успеха на идеите на задържането, които имат за цел подобряване на управлението на затворите, успешното реинтегриране в обществото и намаляване на рисковете от радикализация и рецидиви;
- С. като има предвид, че самонараняването и агресивното поведение на затворниците често са предизвикани от пренаселеността и от окаяните условия; като има предвид, че допълнителен фактор е обстоятелството, че служителите не са подходящо обучени или квалифицирани; като има предвид, че в много затвори нивото на напрежение създава особено трудни условия на труд за персонала, което доведе неколкократно до стачни действия в държави членки;
- Т. като има предвид, че една ефективна администрация на местата за лишаване от свобода трябва да получава подходящо финансиране и персонал, за да изпълнява своята мисия за сигурност и рехабилитация;
- У. като има предвид, че забраната за изтезания или други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание е всеобща норма, приложима както по отношение на възрастните, така и на децата, и че всяко нарушение на основните права на затворниците, което не произтича от ограниченията, съставляващи неразделна част от лишаването от свобода, накърнява човешкото достойнство;
- Ф. като има предвид, че равнището на самоубийства в затворите в ЕС е особено тревожно;
- Х. като има предвид, че радикализацията в много затвори в ЕС е явление, бъдещо голяма загриженост, което изисква особено внимание, и че към него следва да се подходи с подходящи средства, въз основа на пълното зачитане на правата на човека и международните задължения; като има предвид, че факторите за разрастване на посоченото явление могат да включват нечовешки условия на задържане и пренаселеност, които могат да насърчат влиянието на лицата, набиращи привърженици за идеите на насилническия екстремизъм;
- Ц. като има предвид, че Съюзът осигури финансиране по Европейската програма за сигурност за справяне с радикализацията в затворите; като има предвид, че с оглед контекста на сигурността в Европа, е крайно наложително всяка държава членка да вземе мерки за предотвратяване на радикализма в местата за лишаване от свобода; като има предвид, че обменът на добри практики на европейско равнище е от ключово значение;
- Ч. като има предвид, че някои от сегашните системи и съоръжения на местата за лишаване от свобода, както и значителна част от сградите, които в момента се използват като затвори в редица европейски държави, датират от XIX век; като има предвид, че някои от тези сгради вече не са подходящи за използване през XXI век, тъй като предлагат окаяни условия, които нарушават основните права на човека;

- Ш. като има предвид, че заключенията от научни изследвания сочат, че развитието на представителна демокрация и на конструктивен диалог в рамките на затворите е било от полза за затворниците, персонала и обществото като цяло, като е помогнало за подобряване на отношенията между служителите и затворниците;
1. изразява тревога от настоящите условия в местата за лишаване от свобода в някои държави членки и от състоянието на редица европейски затвори; призовава държавите членки да спазват произтичащите от инструментите на международното право и нормите на Съвета на Европа разпоредби в областта на задържането; отбелязва, че лишаването от свобода не се отъждествява с лишаване от достойнство; призовава държавите членки да приемат независим механизъм за наблюдение на местата за лишаване от свобода, както предвижда факултативният протокол към Конвенцията против изтезанията (ОПСАТ);
 2. призовава държавите членки да укрепят своите съдебни системи и да инвестират в обучението на съдии;
 3. потвърждава, че условията на задържане са решаващ елемент от прилагането на принципа на взаимно признаване на съдебните решения в пространството на свобода, сигурност и справедливост на Европейския съюз, както беше потвърдено от Съда на Европейския съюз в решението по делото Aranyosi и Căldăraru; припомня основното значение на принципа на взаимно признаване на съдебните решения, предвиден в Договора за Европейския съюз;
 4. изразява съжаление по повод факта, че пренаселеността на затворите е често срещано в Европа явление; изразява тревога от наличието на нови данни за пренаселеност в някои държави членки; подчертава, че според последното издание на годишната наказателноправна статистика на Съвета на Европа от 14 март 2017 г. броят на задържаните продължава да надвишава броя на наличните места в една трета от европейските институции за лишаване от свобода; призовава държавите членки да последват препоръките от Бялата книга на Съвета на Европа относно пренаселването на затворите от 28 септември 2016 г. и Препоръка № R (99) 22 на Комитета на министрите на Съвета на Европа от 30 септември 1999 г. относно пренаселването на затворите и увеличаването на затворническото население;
 5. припомня, че държавите членки определят сами капацитета на затворите и съответно нивото на пренаселеност съгласно пространствени параметри, които се различават съществено между отделните държави членки, което затруднява или дори прави невъзможно осъществяването на съпоставки на равнището на Съюза;
 6. изразява съжаление освен това, че в много случаи пренаселеността на затворите оказва сериозно въздействие върху безопасността на персонала и затворниците, като засяга условията на живот и здраве, наличните дейности, медицинските и психологическите грижи, както и рехабилитацията и наблюдението на затворници; настоятелно призовава държавите членки да създадат системи и бази данни за наблюдение в реално време на условията на задържане на лицата, лишени от свобода и да осигурят ефикасно разпределение на затворническото население;

7. счита, че увеличаването на капацитета на затворите не е единственото решение на проблема с пренаселеността; все пак призовава държавите членки да предоставят подходящи ресурси за реконструкция и модернизация на затворите, за да се отдаде предимство на малки структури за настаняване на ограничен брой затворници, да се осигурят достойни условия на задържане, да се създадат колективни пространства, чрез които да се постигнат целите, свързани с осигуряването на дейности и социализация, да се насърчи рехабилитацията и реинтеграцията в обществото, да се развият допълнително механизми за предоставяне на обучение и да се гарантира по-сигурна среда, както за затворниците, така и за персонала;
8. счита, че правила на задържане, които се различават в зависимост от личността на задържаните и степента на опасност, която представляват, представлява подходящо решение за предотвратяване на появата на рецидиви и за улесняване на реинтеграцията; потвърждава, че трябва да бъдат включени мерки за реинтеграция, чието изпълнение да започва по време на задържането; насърчава държавите членки да вземат предвид вида на извършеното престъпление, когато решават как да разпределят затворническото население, като се попречи на затворниците, изтърпяващи краткосрочна присъда и тези, осъдени за леки престъпления да осъществяват контакти с лица, изтърпяващи дългосрочни присъди;
9. призовава държавите членки да осигурят на затворниците балансирана програма от дейности и да им позволят да прекарват навън толкова часове, колкото са необходими за поддържането на подходящо равнище на човешко и социално взаимодействие, и за намаляване на чувството на потиснатост и на насилието; подчертава, че настаняването, осигурено за затворниците, и по-специално условията за сън, трябва да зачитат човешкото достойнство, неприкосновеността на личния живот и да отговарят на здравните и хигиенните изисквания, като се обръща надлежно внимание на климатичните условия и особено на подовото пространство, обема въздух, осветлението, избягването на високи равнища на шум, отоплението и вентилацията; призовава всички държави членки да приемат общо определение за „минимално пространство“, което следва да бъде осигурено на всяко лишено от свобода лице; припомня, че неотдавна Комисията посочи възможността за предоставяне на финансиране на държавите членки по линия на структурните фондове на ЕС;
10. призовава държавите членки да предвидят набирането на доброволци в рамките на изпълнението на наказанията в помощ на специализирания персонал с цел да се създаде благоприятна среда за реинтеграция на отделния човек в обществото; счита, че задачите, които се възлагат на доброволците, следва да са ясно разграничени от тези, изпълнявани от специализирания персонал, и да са в рамките на техните възможности;
11. препоръчва на държавите членки да създадат главен контролен орган на местата за лишаване от свобода, както това вече се прави в някои държави членки, като по този начин е възможно да се почерпи опит от работата на независим орган при извършването на оценката на условията на задържане;
12. изразява загриженост относно разрастващата се приватизация на системите на местата за лишаване от свобода в ЕС и припомня, че приватизацията на

наказателните системи често оставя много въпроси без отговор що се отнася до въздействието ѝ върху условията на задържане и зачитането на основните права; изразява съжаление от факта, че са проведени твърде малко сравнителни проучвания, които да оценяват разходите и качеството на управлението на държавните и на частните затвори; подчертава, че основните задачи на управлението, на надзора и на секретариата трябва да останат под контрола на държавата;

13. подчертава, че предварителното задържане трябва да бъде крайна мярка, която да се използва единствено в стриктно необходими случаи и за възможно най-кратък период от време в съответствие с приложимия национален наказателно-процесуален кодекс; изразява съжаление, че в много държави членки, практиката показва систематично използване на предварителното задържане, което, съчетано, но не само, с лошите условия на задържане, води до нарушение на основните права на задържаните; счита, че разрешаването на проблема с прекомерното използване на предварителното задържане се нуждае от новаторски решения, включително чрез осъвременяване на наказателно-процесуалния кодекс и укрепване на съдебната система;
14. припомня, че в приетите от Комитета на министрите на Съвета на Европа европейски правила за затворите се подчертава, че затворниците следва да имат възможност да участват в избори и референдуми, и в други аспекти на обществения живот, при условие че тяхното право да правят това не е ограничено от националното законодателство; припомня, че участието в изборна дейност позволява на затворниците отново да станат активни членове на обществото, което помага по пътя им на реинтеграция; настоятелно призовава държавите членки да улесняват практическия достъп на затворниците до избирателни права, като например организират кабинки за гласуване в затворите в дните на избори;
15. настоява, че следва да се прилага ефективно управление на системите на местата за лишаване от свобода в дългосрочен план, като се намали броя на затворниците чрез по-често използване на наказания, несвързани с лишаване от свобода, като полагане на общественополезен труд или електронно маркиране, и свеждане до минимум на прибягването към предварително задържане;
16. призовава държавите членки да гарантират, че освен на репресивния аспект на наказанието, се обръща внимание и на развитието на практически умения и на рехабилитацията на затворниците, за да се позволи по-добро управление на наказанието, успешна социална реинтеграция и намаляване на рецидивите; подчертава, че в сравнение с алтернативните мерки лишаването от свобода води до повече рецидиви при краткосрочните присъди;
17. насърчава държавите членки да въведат мерки за управление на наказанията, по-специално за наказания с най-кратък срок като например чрез прилагане на ограничена свобода, чрез изпълнение на наказанието по време на отпуск, за да се избегне загубата на работа, чрез общественополезен труд или по-често прилагане на домашния арест и на електронното маркиране; също така счита, че е целесъобразно да се подобри индивидуализацията на наказанията с цел да се осигури по-доброто им изпълнение;

18. счита, че за да бъде ефективно, въвеждането на нови алтернативни на задържането мерки следва да се придружава от други мерки като наказателноправни, образователни и социални реформи, имащи за цел да насърчават реинтеграцията и контакта с външното общество и икономика; в това отношение счита, че администрацията на затворите следва да установи силни връзки с местните общности, като предоставят разяснителни документи и статистически доказателства, имащи за цел убеждаването на общественото мнение, че са необходими мерки, различни от ограничаването на свободата, за да се намалят рецидивите и да се гарантира дългосрочната сигурност в нашето общество; подчертава в това отношение съществуващите в скандинавските държави добри практики;
19. призовава Комисията да проведе сравнително проучване, за да се анализират алтернативни мерки на държавите членки и да се подкрепи разпространението на най-добри национални практики;
20. призовава всички държави членки да въведат засилени мерки за проследяване на лицата, лишени от свобода при излизането им от затвора, когато те са осъдени за тежки престъпления; препоръчва въвеждането на мерки за наблюдение след освобождаването с призовка за явяване в съдебно заседание, проведено от съдия, подпомаган от пробационни служители и служители по реинтеграцията, с цел да се извърши преценка на реинтеграцията в обществото и на риска от рецидиви;
21. подчертава, че рамковото решение “пробация и алтернативни санкции” предвижда механизми за взаимно признаване, приложими по отношение на използваните от държавите членки мерки, като например ограничаване на придвижването, полагане на общественополезен труд, ограничаване на комуникациите и мерки за отстраняване, както и че рамковото решение “европейска заповед за наблюдение” предвижда същата разпоредба по отношение на предварителното задържане;
22. призовава държавите членки да следват специфичните препоръки относно условията на задържане на уязвимите лица; изразява съжаление по повод факта, че понякога лицата, страдащи от умствени заболявания са задържани и оставяни в ареста по единствената причина, че липсват подходящи служби извън затворите и припомня, че според ЕСПЧ неподходящото третиране на лицата, страдащи от умствени заболявания, може да е равнозначно на нарушение на член 3 от ЕКПЧ и на член 2 от нея (право на живот) в случай на лишени от свобода лица, със склонност към самоубийство;
23. изразява съжаление по повод на факта, че уязвимото положение на възрастните затворници и на затворниците с увреждания не се взема изцяло под внимание в някои държави членки; призовава държавите членки да гарантират, че възрастните затворници биват освобождавани в случай на трайна неработоспособност, както и че на затворниците с увреждания се осигурява необходимата инфраструктура;
24. призовава държавите членки да се противопоставят на всякаква форма на дискриминация, основана на сексуална ориентация или полова идентичност, и да гарантират на затворниците правото на сексуалност;

25. подчертава, че жените затворници имат специфични нужди и те трябва да имат достъп до подходящи медицински услуги и медицински прегледи, както и до подходящи санитарни мерки; призовава държавите членки да следват действащите препоръки по отношение на третирането на лишени от свобода жени, като не се допуска никаква дискриминация, основана на пола;
26. счита, че е от съществено значение да се обърне специално внимание на нуждите на жените, лишени от свобода по време на бременност, както и след раждане, като им се осигурят подходящи помещения за кърмене и квалифицирани и специализирани здравни грижи; счита, че е целесъобразно да се обмислят алтернативни модели, които да отчитат благосъстоянието на децата в местата за лишаване от свобода; счита, че автоматичното отделяне на майката от детето причинява сериозни емоционални смущения за детето и може да се счита за допълнително наказание, както за майката, така и за детето;
27. изразява своята загриженост във връзка с високото равнище на самоубийства в затворите; призовава всяка държава членка да изготви национален план за действие за предотвратяване на самоубийствата на лицата, лишени от свобода;
28. насърчава държавите членки да гарантират, че затворниците поддържат редовни контакти със семействата и приятелите си, като им се позволява да изтърпяват наложените им присъди в близост до домовете им и като се насърчават посещения, телефонни обаждания и ползване на електронни съобщения, при получаване на разрешение от съдия и мониторинг от страна на администрацията на затворите, за целите на запазване на семейните им връзки; припомня, че понятието „семейство“ следва да се тълкува разширително, така че да включва неофициални отношения; счита, че е важно да се предвидят подходящи условия за поддържането на тези връзки;
29. осъжда политиката на разпределение на затворниците, прилагана от някои държави, тъй като представлява допълнително наказание за семействата на затворниците; настоятелно призовава да се предприемат мерки, които да позволят на всички затворници, задържани далеч от домовете им да бъдат преместени по-близо, освен ако съдебен орган не вземе друго решение по законно обосновани причини; припомня, че според Европейския съд по правата на човека задържането на дадено лице в затвор, който е толкова далеч от неговото семейство, че прави семейните посещения много трудни или дори невъзможни, може да представлява нарушение на член 8 от ЕКПЧ (правото на неприкосновеност на личния и семейния живот);
30. потвърждава значението на това да се гарантира, че в затвора децата се третират по начин, който отчита висшия им интерес, включително като се отделят от възрастните по всяко време, в т.ч. по време на трансфер, и като им се предостави право да поддържат контакт със семействата им, освен ако не е постановено друго чрез съдебно решение; изразява съжаление, че в някои държави членки непълнолетните закононарушители се задържат в заведения заедно с пълнолетни лица и по този начин са изложени на риск от злоупотреби и насилие, и са лишени от специфичните грижи, от които се нуждае тази уязвима група; припомня, че Директива (ЕС) 2016/800 относно процесуалните гаранции за децата, гласи, че използването на алтернативни мерки се предпочита; призовава държавите членки да създадат центрове за грижи за подрастващите;

31. припомня, че задържаните деца следва да получават грижи, закрила и цялата необходима индивидуална помощ — социална, образователна, професионална, психологическа, медицинска и физическа — от която могат да се нуждаят с оглед на своята възраст, пол или личност; насърчава държавите членки да насърчават образователните центрове от затворен тип, които предлагат по-скоро механизми за детско-юношеска психиатрична помощ за най-проблемните малолетни и непълнолетни лица, отколкото задържане в местата за лишаване от свобода; призовава държавите членки да полагат специални грижи и да осигуряват специална закрила на задържаните деца;
32. призовава държавите членки да осигурят подходящи учебни заведения за непълнолетните в затворите; отбелязва, че задържаните деца трябва да имат достъп до програми, които ги подготвят предварително за връщането им в техните общности, като обръща особено внимание по отношение на техните емоционални и физически потребности, семейни отношения, жилищно настаняване, обучение и възможности за заетост, и социално-икономическо положение;
33. насърчава Комисията да създаде специални работни групи, съставени от представители на министерствата на правосъдието и националните органи на държавите членки, както и на НПО, действащи в тази област, с цел улесняване на обмена на най-добри практики;
34. отбелязва, че задържаните деца следва да поддържат редовни и пълноценни контакти с родителите, семейството и приятелите посредством посещения и кореспонденция, с изключение на случаите, когато се изискват ограничения в интерес на правосъдието или на детето; припомня, че ограниченията на това право не трябва никога да се използват като наказание;
35. изисква Комисията да насърчава политики, чиято цел е да преодолеят дискриминацията, от която могат да страдат децата, чиито родители са лишени от свобода, с оглед укрепване на социалната интеграция и изграждането на приобщаващо и справедливо общество;
36. признава правото на децата да поддържат пряк контакт със задържан родител, и същевременно отново заявява правото на затворниците на родителство; в това отношение счита, че затворите следва да бъдат оборудвани с подходящо пространство за деца, където за тях се полагат грижи от подходящо обучени затворнически служители, включително социални работници и доброволци от НПО, които могат да помагат на децата и семействата по време на посещенията в затвора;
37. призовава Комисията да направи оценка на възможността за изготвяне на меморандум за разбирателство на равнището на ЕС с цел да се осигури запазването на връзката с родителите, лишени от свобода и да се позволи на родителите да присъстват на важни моменти от образованието на децата им, така че да бъдат защитени интересите на малолетните и непълнолетните;
38. подчертава, че затворниците, които са задържани в държава членка, различна от тяхната държава членка на пребиваване, срещат повече трудности да поддържат

контакт със семействата си;

39. призовава държавите членки да следват действащите препоръки по отношение на третирането на лишените от свобода чужденци, основаващи се на правото им да не бъдат дискриминирани и по-специално да насърчават дейността на културните медиатори;
40. призовава държавите членки да използват изолация в единична килия само като крайна мярка и в случай че затворникът представлява опасност за останалите затворници или за себе си, както и да създадат всички възможни условия за предотвратяване на злоупотреби; призовава държавите членки да престанат да налагат на ненавършили пълнолетие лица изолация в единична килия;
41. призовава държавите членки да се борят по-ефективно с явлението трафик на незаконни вещества и наркотици в затворите;
42. припомня принципа на всеобщо право на здравеопазване и призовава държавите членки да гарантират достъп до подходящи здравни услуги и подходящи медицински съоръжения в затворите, както и да гарантират, че затворниците, които се нуждаят, имат достъп до здравно обслужване, осигурено от достатъчен брой квалифицирани медицински лица, назначени във всеки затвор; изразява загриженост във връзка с трудностите, срещнати от затворници в редица държави членки при достъпа им до лекар или получаване на психологическа подкрепа;
43. настоятелно призовава държавите членки да гарантират, че затворниците със сериозни или хронични медицински заболявания, включително ракови заболявания получават специалното лечение, от което се нуждаят;
44. призовава държавите членки, които все още не са въвели подобни практики, да разгледат възможността за адаптиране на присъдите на тежко болни затворници по хуманитарни съображения, при получаване на съдебно разрешение и като се отчете степента на опасност на задържаните и становището на експертен комитет;
45. призовава държавите членки да се борят срещу разрастването на явлението радикализация в затворите, като защитават правото на вероизповедание и не допускат дискриминация въз основа на определено вероизповедание; подчертава, че всяка специална програма, насочена към определена група затворници, като например считаните за „радикализирани“, трябва да зачита същите критерии за права на човека и международни задължения, които се прилагат по отношение на другите затворници; препоръчва затворническите администрации да информират компетентните органи във връзка с радикализацията на отделни лица;
46. подчертава, че нечовешките условия на задържане, пренаселеността и малтретирането и могат да представляват фактори, които увеличат риска от радикализация;
47. счита, че радикализацията може да бъде ефективно преодоляна чрез, наред с другото, подобряване на откриването на ранни признаци на явлението (напр. чрез обучение на служителите и подобряване на събирането на разузнавателните данни), подобряване на механизмите за справяне с екстремистко поведение, разработване на образователни мерки, както и подкрепа за междурелигиозния

диалог и комуникация; счита, че по-добро наставничество, повече психиатрични грижи и контакти с лица, преминали през фаза на дерадикализация, са от съществено значение за борбата срещу радикализацията; припомня, че младежите са особено уязвими по отношение на водената от терористичните организации пропаганда; насърчава държавите членки да създадат програми за дерадикализация;

48. изразява мнение, че дейностите по мониторинг на държавите членки следва да включват сигнализиране на най-опасните радикализирани затворници на съдебните органи и/или на националните органи, отговарящи за борбата с тероризма;
49. насърчава държавите членки да обменят най-добри практики с цел предотвратяване и противодействие на радикализацията в затворите и в местата за лишаване от свобода на непълнолетни и малолетни лица; припомня, че ЕС е осигурил финансиране по Европейската програма за сигурност в подкрепа на професионалното обучение на затворническия персонал с цел борба с радикализацията в затворите; призовава държавите членки пълноценно да използват центъра за върхови постижения на Мрежата за осведоменост по въпросите на радикализацията и по-конкретно да споделят експертни познания и опит чрез работната група за затворите и пробацията към него;
50. изтъква, че диференцирани правила за задържане на затворници, които се счита за радикализирани или са били вербувани от терористични организации представляват евентуална мярка за ограничаване на радикализацията в затворите; предупреждава, при все това, че всякакви такива мерки следва да се налагат само на индивидуална основа и следва да се основават на съдебно решение и да подлежат на контрол от съответните съдебни органи;
51. подчертава, че персоналят в затворите осъществява изключително тежка работа в полза на общността и затова следва да получава подходящо възнаграждение и да се ползва от достойни условия на труд, които следва да включват безплатни психологически консултации и специални линии за помощ, чиято цел е предоставяне на подкрепа на служителите, срещащи проблеми, които могат да окажат въздействие върху работата им;
52. припомня, че общественото признание и редовното обучение на персонала на затворите са от съществено значение, за да се гарантират сигурни и подходящи условия на задържане в затворите; насърчава държавите членки да споделят информация, да обменят и прилагат добри практики и да приеме кодекс за поведение и етика за персонала на затворите; за тази цел призовава за свикването на общо събрание на администрацията на затворите, което следва да включва представители на затворническия персонал;
53. припомня основната роля на социалния диалог със затворническия персонал, както необходимостта за участие на персонала чрез информация и консултация, особено при разработването на нови концепции за задържане, които имат за цел подобряване на системите на местата за лишаване от свобода и условията в тях, включително целящи ограничаване на заплахите от радикализация;

54. призовава държавите членки да осигурят редовен диалог между затворниците и затворническия персонал, тъй като добрите работни взаимоотношения между тях са съществен елемент от динамичната сигурност при намаляване на напрежението за възможни инциденти или при възстановяването на добрия ред чрез процеса на диалог;
55. призовава държавите членки да насърчават директорите на затворите да се ангажират с установяването на затворнически съвети във всички заведения;
56. призовава Комисията да стартира европейски форум за условията в затворите, за да насърчи обмена на най-добри практики между експертите и специалистите от всички държави членки;
57. призовава Комисията и институциите на ЕС да вземат мерките, необходими за тяхната област на компетентност, за да гарантират спазване и защита на основните права на лицата, лишени от свобода и най-вече на уязвимите лица, децата, лицата с умствени заболявания, лицата с увреждания и жените, включително общи минимални европейски стандарти и правила за задържане във всички държави членки;
58. призовава Комисията да наблюдава и да събере информация и статистически данни относно условията на задържане във всички държави членки и относно всички случаи на нарушаване на основните права на задържаните, въз основа на зачитане на принципа на субсидиарност; призовава държавите членки да разрешат безпрепятствен достъп на членовете на ЕП до затвори и центрове за задържане;
59. призовава държавите членки да приемат европейска харта за затворите в съответствие с препоръка № 1656/2004 на Съвета на Европа от 27 април 2004 г.;
60. призовава държавите членки да подкрепят политики за реинтеграция на лицата, лишени от свобода в цивилния живот, по-специално политики, които имат за цел премахване на структурните бариери, пречещи на реинтеграцията на бивши затворници в обществото, и да приложат политики на контрол и промяна на условията за изтърпяване на наказанията; изтъква, че рецидивите се наблюдават по-рядко, когато лицата, лишени от свобода преминават постепенно от живот между стените към живот извън стените на затвора;
61. счита, че възстановителната и защитната идея на наказателноправните системи автоматично предполага повече зачитане на човешкото достойнство на отделната личност, тъй като има за цел защитата на обществото и рехабилитацията на лицето, като улеснява постигането на свързаните с реинтеграцията цели на наказанието – реинтегриране на затворниците в обществото и намаляване на рецидивите; изразява съжаление, че развитието на медиацията и възстановителните практики вместо използването на дисциплинарни производства почти изцяло липсва в повечето държави членки; насърчава държавите членки да отдадат предпочитание на политиките и законодателството в областта на възстановително правосъдие и медиация, които прилагат по-скоро социални, икономически и културни механизми, отколкото чисто репресивни;
62. подчертава важноста на осигуряване на достъп до образование и професионални

квалификации на лишените от свобода; насърчава държавите членки да предложат полезни дейности, като например обучение или възможности за работа в съответствие с международните стандарти на всички затворници с оглед на повторното социализиране на лицата, лишени от свобода и осигуряване на инструменти за живот без престъпления след времето, прекарано от тях в затвора; насърчава държавите членки да гарантират, че затворниците работят, учат за придобиването на квалификация или посещават курс на обучение по време на задържането, така че по-добре да използват времето си и да се подготвят за реинтеграцията си в обществото; счита, че е от съществено значение малолетните и непълнолетните лица да имат достъп до образование и до професионално обучение;

63. насърчава държавите членки да разработят способности за подкрепа на завръщането на лицата, лишени от свобода в професионалния живот с цел да намерят възможност за започване на работа с оглед на нуждите на съответната територия, да организират и да осъществяват надзор на обучението и работата по възможно най-индивидуален метод и да водят постоянен диалог с представителите на работодателите; призовава държавите членки да установят схеми за обучение, имащи за цел насърчаването на работодателите и частните дружества да предоставят професионално обучение на затворниците с оглед на наемането им след края на срока на задържане; насърчава държавите членки да създадат стимули за работодателите, които желаят да наемат на работа затворници или да насърчават бившите затворници да започнат собствен бизнес, включително чрез финансови и данъчни стимули; също така насърчава държавите членки да създадат звена за контакт за освободени затворници, които да предоставят информация и подкрепа в дейностите по търсене на работа, както и задължително и строго контролирано дистанционно обучение;
64. припомня, че Европейският социален фонд е финансов инструмент на Съюза, чиято цел е да подобрява перспективите за работа на милиони европейски граждани, по-специално на тези, които трудно намират работа, включително затворници и бивши затворници; приветства създаването на проекти, които помагат на затворниците да се реинтегрират в обществото и пазара на труда след изтърпяване на присъдата си;
65. подчертава, че извършваната от затворниците работа не следва да се счита като форма на наказание и че трябва да се води борба срещу потенциални злоупотреби; подчертава, че възможностите за работа, предлагани на затворниците, следва да съответстват на съвременните трудови стандарти и техники и следва да се организират по начин, при който да функционират в рамките на съвременните системи за управление и производствени процеси; призовава държавите членки да осигурят по-добро от настоящото заплащане на труда на работещите в затворите; призовава Комисията да проведе сравнително проучване относно заплатите на затворниците в държавите членки с цел да се установят справедливи и устойчиви равнища на възнаграждение, които да позволят на всеки затворник да работи;
66. насърчава държавите членки да споделят добри практики по отношение на програмите в областта на образованието, рехабилитацията и реинтеграцията особено с цел подобряване на реинтеграцията след напускане на затвора и спомагане за предотвратяване на рецидивите и допълнителната радикализация;

67. призовава институциите на ЕС да подпомагат технически и икономически, доколкото е възможно, подобряването на системите на местата за лишаване от свобода и условията в тях особено в държавите членки, които се сблъскват със сериозни финансови затруднения;
68. призовава Комисията да публикува на всеки пет години след приемането на настоящата резолюция подробни доклади относно положението в затворите в Европа, включващ задълбочен анализ на качеството на образованието и обучението, предоставяно на затворниците, и оценка на резултатите (в т.ч. процента на рецидивите) на алтернативните мерки на задържане;
69. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, на Комисията, на правителствата и парламентите на държавите членки, както и на Съвета на Европа, на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа, на комисаря по правата на човека на Съвета на Европа и на Европейския комитет за предотвратяване на изтезанията.